

2470

Rest. 1929.

LATVIJAS VALSTS
ARHĪVS

Čamānis Pēteris (1929) literatūras kritiķis,
Gūnāls "Jaunā Gaita" jaunais redaktors
(ASP)

F-2470

restaurācija izveidota

1988.

1

Fonds Nr. 2470
***Ekmanis Rolfs* (dz. 1929),**
literatūrzinātnieks, žurnāla „Jaunā gaita”
galvenais redaktors (ASV)

Aprakstījums (vēsturiskā izziņa)

Fonda nosaukums

***Ekmanis Rolfs* (dz. 1929), literatūrzinātnieks, žurnāla „Jaunā gaita” galvenais redaktors (ASV)**

Biogrāfija

Rolfs Ekmanis dzimis 1929.gada 10.februārī Rīgā. 1945.gadā ar ģimeni devies uz Vāciju, bet 1950.gadā izceļojis uz ASV.

Studējis politiskās zinātnes un slāvistiku Viskonsinas universitātē un par darbu „Vilis Lācis kā padomju rakstnieks” 1957.gadā ieguvis maģistra grādu. Strādājis par docētāju dažādās ASV universitātēs, kur lasījis lekciju kursus krievu un padomju literatūras vēsturē, kā arī speciālos kursus par F.Dostojevski, A. Čehovu un citiem krievu rakstniekiem. 1966.gadā ieguvis filoloģijas doktora grādu Indiānas universitātē par tēmu „Krievu padomju un latviešu padomju literatūru savstarpējā saistība. 1940-1960”. 70.-80.gados bijis slāvistikas un baltistikas profesors Arizonas universitātē. Līdztekus strādājis radiostacijā „Brīvība – Brīvā Eiropa” par politisko un kultūras dzīves komentētāju un latviešu redakcijas galveno redaktoru. No 1999.gada ir žurnāla „Jaunā Gaita” galvenais redaktors.

Latvijas PEN kluba un LaRA biedrs. 1999.gadā apbalvots ar Triju Zvaigžņu ordeni, 2000.gadā ievēlēts par Latvijas Zinātņu akadēmijas ārzemju locekli.

Tiešais iegūšanas avots

Dokumenti saņemti no R. Ekmaņa 2004.gadā.

Fonda saturs

Patlaban R. Ekmaņa dokumentu kopu veido viņa rakstu manuskripti žurnālam “Jaunā Gaita”. Vēlāk fonds papildināsies ar citiem materiāliem.

Komplektēšana

Paredzams papildinājums.

Izvērtēšana

Dokumentu ekspertīze, sistematizācija un aprakstīšana veikta 2004.gadā, ievērojot ISAD (G) pielietošanas noteikumu B daļu - par personu fondiem un "Metodiskos norādījumus personu dokumentu apsekošanai un vienkāršotai aprakstīšanai".

Fonda sistematizācija

Saņemtie un sakārtotie dokumenti atstāti fondaža kārtojumā, kas apkopoti albumos.

Aprakstījumu sastādīja:
Personu fondu un trimdas dokumentu daļas vadītājs

M. Brancis

2004.gada 6.decembrī

FONDS 2470

**EKMANIS ROLFS (dz.1929),
literatūrzinātnieks, žurnāla “Jaunā gaita” galvenais redaktors
(ASV).**

APRAKSTĪJUMS (VĒSTURISKĀ IZZIŅA).

Turpinājums.

(1956 – 2005.)

Fondraža nosaukums.

Ekmanis Rolfs.

Glabāšanas vēsture.

Publikāciju melnrakstus, saraksti un informatīvos materiālus Rolfs Ekmanis uzkrājis savas dzīves laikā, strādājot redaktora amatā žurnālā “Jaunā gaita” un radiostacijā “Brīvā Eiropa.

Tiešais iegūšanas
veids.

Dokumentus valsts glabāšanā 2006. gadā nodevis Rolfs Ekmanis

Fonda saturs.

R.Ekmaņa dokumentu kopa pamatā satur saraksti ar fiziskām personām, iestādēm un sabiedriskām organizācijām, kā arī sakrātos informatīvos materiālus.

Izvērtēšana.

Valsts glabāšanā saņemts 3661 dokuments, kas aptver laika periodu no 1956. līdz 2005.gadam. Dokumenti saņemti daļēji sakārtotā veidā.

Izveidots 1- v apraksta turpinājums un 33 lietas.

Vērtības ekspertīze un dokumentu aprakstīšana veikta 2006.gadā vadoties pēc Vispārīgā starptautiskā arhīva dokumentu aprakstījuma standarta ISAD(G) pielietošanas noteikumu B daļas personu fondiem.

Sistematizācija.

Aprakstā Nr.1- v (turpinājumā) lietas sistematizētas trijās sērijās. I sērija satur Rolfa Ekmaņa biogrāfiskos dokumentus, II sērija - saraksti,

bet III sērija - sakrātos dokumentus.
Dokumenti sakārtoti atbilstoši tematiskajām pazīmēm pēc
nomināli hronolģiskā principa.

Pieejamības
noteikumi.

Bez ierobežojumiem.

Fiziskais
raksturojums.

Apmierinošs.

Aprakstījumu sagatavoja
Personu fondu un trimdas dokumentu daļas
galvenā arhīviste

(S.Norenberga)

08.12.2006.

Fonda Nr.2470

**Ekmanis Rolfs(dz.1929), literatūrzinātnieks,
žurnāla “Jaunā Gaita” galvenais redaktors (ASV)**

APRAKSTĪJUMS (VĒSTURISKĀ IZZINA).

papildinājums

1959-2005

Fondraža nosaukums.

Ekmanis Rolfs.

Glabāšanas vēsture.

Dokumentus Rolfs Ekmanis uzkrājis savas dzīves un darba laikā.

Tiešais iegūšanas veids.

Dokumentus valsts glabāšanā LVA nodevis Rolfs Ekmanis 2007.gadā.

Fonda saturs.

Fonda papildinājums satur galvenokārt Rolfā Ekmaņa saraksti ar fiziskām personām un žurnāla “Jaunā Gaita” redakcijas darbiniekiem literāros jautājumos.

Novērtēšana.

Valsts glabāšanā saņemtie dokumenti aptver laika periodu no 1959. līdz 2005. gadam. Dokumenti saņemti daļēji sakārtotā veidā.

Sistematizācija.

Dokumenti lietās kārtoti hronoloģiskā kārtībā.
Nedatētie dokumenti kārtoti pēc konteksta vai novietoti lietu beigās.
Apraktā lietas kārtotas nominālchronoloģiskā kārtībā.

Pieejamības noteikumi.

Bez ierobežojumiem.

Aprakstījumu sastādīja
Personu fondu un trimdas dokumentu daļas
galvenais arhivists

Reinis Pētersons

30.08.2007.

2470. fonds

Ekmanis Rolfs (1929-2017), literatūrzinātnieks, žurnāla “Jaunā Gaita” galvenais redaktors (ASV)

(arhīva fonda numurs)

(arhīva fonda nosaukums)

Arhīviskais apraksts par 1949. - 2009. gadu

Nr. p. k.	Elements	Apraksts
1.	Arhīva fonda uzziņu kods	Fonda Nr. LV_LNA_LVA_F 2470
2.	Nosaukums	Ekmanis Rolfs (1929-2017), literatūrzinātnieks, žurnāla “Jaunā Gaita” galvenais redaktors (ASV)
3.	Datējums no	1949
4.	Datējums līdz	2009
5.	Apjoms	33 glabājamās vienības
6.	Informācijas nesēju formas	Tekstuālie dokumenti papīra formā, fotodokumenti - fotopapīrs, videodokumenti - VHS ieraksts, fonodokumenti - skaņas ieraksts audiokasetē, skaņas magnētiskā lente

7.	Fondraža biogrāfija	<p>Rolfs Ekmanis dzimis 1929. gada 10. februārī Rīgā ierēdņa ģimenē. Tēva senči cēlušies no Jelgavas apriņķa Vilces pagasta, kur vairākās paaudzēs bijuši dzirnavnieki un tiem piederējušas Vilces dzirnavas. Savukārt māte (dz. Gerute) bija lietuviete no Kauņas, kas pārcēlusies uz Rīgu kopā ar brāli, kurš strādājis Lietuvas vēstniecībā. Ģimenē augusi arī divus gadus jaunāka māsa.</p> <p>1943. gadā beidzis Rīgas 4. pamatskolu.</p> <p>1944. gadā pabeidzis vidusskolas pirmo klasi Rīgas Valsts 2. ģimnāzijā.</p> <p>1944. gadā kopā ar ģimeni devās bēgļu gaitās uz Vāciju, dzīvoja Hohfeldas latviešu bēgļu nometnē.</p> <p>No 1947. līdz 1949. gadam mācījies Ausekļa ģimnāzijā Augsburgā, ko pabeidzis ar tiesībām iestāties augstskolā.</p> <p>1950. gadā kopā ar ģimeni izceļoja uz Amerikas Savienotajām Valstīm. Strādāja dažādus gadījuma darbus – kokzāģētavās, restorānos, celtniecībā.</p> <p>No 1951. līdz 1953. gadam dienējis Amerikas Savienoto Valstu armijā un kā tulks tika nosūtīts dalībai Korejas karā.</p>
----	---------------------	---

	<p>No 1954. līdz 1957. gadam studējis Viskonsinas Universitātē Medisonā, sākotnēji iegūstot bakalaura grādu politikas zinātnēs un slāvistikā, bet pēc tam arī maģistra grādu par disertāciju “Vilis Lācis as Soviet writer” (“Vilis Lācis kā padomju rakstnieks”).</p> <p>No 1958. līdz 1960. gadam Jūtas štata universitātē strādājis par krievu un vācu valodas lektoru.</p> <p>Kopš 20. gs. 60. gadiem specializējies krievu, serbu, horvātu un slovēņu literatūrā, strukturālajā lingvistikā, baltu folklorā, valodniecībā un literatūrā. Strādājis par docētāju dažādās ASV universitātēs, kur lasījis zinātnisku lekciju kursus krievu un padomju literatūras vēsturē, kā arī speciālos lekciju kursus par F. Dostojevski, A. Čehovu u. c. krievu rakstniekiem.</p> <p>No 1960. līdz 1963. gadam bijis baltiešu izdevuma “The Baltic Review” grāmatu recenzēšanas nodaļas vadītājs.</p> <p>No 1965. līdz 1989. gadam bijis viens no trimdas latviešu literatūras žurnāla “Jaunā Gaita” redaktoriem. Pēc ilgāka pārtraukuma, 1998. gadā, kļuva par žurnāla galveno redaktoru, šo amatu ieņemot līdz 2016. gadam.</p> <p>1966. gadā ieguvis filoloģijas doktora grādu (PhD) Indiānas universitātē, kur aizstāvēja disertācijas tēmu “The relation between Soviet Russian and Soviet Latvian literatures. 1940-1960” (“Krievu padomju un latviešu padomju literatūru savstarpējā saistība. 1940-1960”).</p> <p>20. gs. 70. un 80. gados bijis slāvistikas un baltistikas profesors Arizonas universitātē.</p> <p>No 1975. līdz 1993. gadam strādājis radiostacijā “Radio Brīvā Eiropa/Radio Brīvība” kā līdzstrādnieks, politiskās un kultūras dzīves komentētājs, bet no 1990. līdz 1993. gadam bijis latviešu redakcijas vadītājs. Šajā laika periodā (1986-1993) dzīvojis Minhenē.</p> <p>1978. gadā piešķirta Pasaules Brīvo latviešu apvienības Krišjāņa Barona prēmija par grāmatu “Latvian Literature under the Soviets, 1940-1975” (“Latviešu literatūra padomju varas laikā, 1940–1975”).</p> <p>No 1980. līdz 1991. gadam bijis Pasaules Brīvo latviešu apvienības žurnāla “Latvija Šodien” redaktors.</p> <p>1996. gadā saņēmis Ērika Raistera piemiņas fonda balvu.</p> <p>1998. gadā ievēlēts par Latvijas Zinātņu akadēmijas ārzemju locekli.</p> <p>1999. gadā iecelts par IV šķiras Triju Zvaigžņu ordeņa virsnieku.</p> <p>Kopš 2002. gada bija Latvijas Rakstnieku savienības biedrs.</p>
--	--

	<p>2015. gadā piešķirta Pasaules Brīvo latviešu apvienības balva par ilggadēju un pašreizējā ieguldījumu žurnāla "Jaunā Gaita" izdošanā, latviešu literatūras un kultūrvēstures atpazīstamības veicināšanu un saišu stiprināšanu starp radošajiem darbiniekiem Latvijā un latviešu mītnes zemēs pasaulē.</p> <p>Līdzdarbojies tādās organizācijās kā Latviešu preses biedrība, Latvijas PEN klubs, Latviešu Rakstnieku apvienība (LaRA), Akadēmiskā organizācija "Ramave", AABS (Association for the Advancement of Baltic Studies, latviešu "Baltijas studiju veicināšanas apvienība"), AATSEEU (American Association of Teachers of Slavic and East European Languages, latviešu "Amerikas slāvu un Austrumeiropas valodu skolotāju asociācija"), Association for the Study of the Nationalities (latviešu "Tautību izpētes asociācija") PSRS un Austrumeiropas nodaļa, MLA (Modern Language Association, latviešu "Jaunlaiku valodu apvienība") Starptautiskās bibliogrāfijas komisijas loceklis un bibliogrāfs Austrumeiropas literatūrzinātnes un folkloristikas nozarēs.</p> <p>Rolfs Ekmanis miris 2017. gada 12. janvārī Amerikas Savienotajās Valstīs.</p>
--	---

7.1	Funkcijas un aktivitātes	<p>Rolfs Ekmanis, pazīstams arī ar pseidonīmu Māris Rauda, bija latviešu literārzinātnieks, starptautiski pazīstams speciālists Padomju Savienības, īpaši Baltijas valstu, politikā, kultūrā un literatūrā, vairāku izdevumu redaktors, mācībspēks un daudzu zinātnisku publikāciju, pārskatu un grāmatu latviešu, angļu un vācu valodā autors, literāro un sabiedrisko procesu analizētājs, žurnālists, bibliogrāfs un valodnieks. 1958. gadā pirmā zinātniskā publikācija latviešu valodā – raksts "Jaunā inteliģence nepadodas" žurnāla "Jaunā Gaita" 16. numurā.</p> <p>Recenzējis trimdā un okupētajā Latvijā iznākušos literāros darbus un rakstījis par latviešu literatūras problēmām tādos izdevumos kā "Jaunā Gaita", "Ceļa Zīmes", "Archivs", "Treji Vārti", "Akadēmiskā Dzīve".</p> <p>Raksti un pētījumi ievietoti starptautiski pazīstamos publicējumos: "Books Abroad", "Journal of Baltic Studies", "Acta Baltica", "Clio", "Encyclopedia of World Literature in the Twentieth Century", "The New Leader", "Institute for the Study of the USSR Buletin", "Lituanus", "Canadian Slavic Studies", "Slavic and East European Journal", "East European Quarterly", "Books Abroad" un citur.</p> <p>Kopš 1977. gada žurnālā "Latvija Šodien" publicēti gada pārskati par Latvijas literatūru un kultūras dzīvi, īpašu vērību pievēršot dzejas un literārā mantojuma problēmām. Zīmīgas ir apceres par Latvijas rakstnieku Ojāra Vācieša, Vizmas Belševicas, Ulža Bērziņa, Māras Zālītes daiļradi.</p> <p>Par nozīmīgāko starptautisko publikāciju uzskatāma monogrāfija "Latvian Literature under the Soviets, 1945-1975" ("Latviešu literatūra padomju varas laikā, 1945-1975"), Belmont: Norland Publishing Co, 1978, 533 lpp.</p>
-----	--------------------------	--

		<p>Radiostacija “Radio Brīvā Eiropa/Radio Brīvība” bija vislielākais elektroniski apgādāto masu informācijas avotu centrs visā pasaulē, un latviešu redakcijas galvenais uzdevums bija ziņot par vēsturiskajiem un dramatiskajiem notikumiem Padomju Savienībā un Austrumeiropā 20. gs. 80. un 90. gados. Rolfs Ekmanis par savu galveno uzdevumu bija izvirzījis latvietības saglabāšanu un nodošanu nākamajām paaudzēm, latviešu tautas pastāvēšanu, latvisko identitāti, pašapziņu un pašlepnumu, kas caurstrāvoja visus veidotos raidījumus. Nereti tas bija pretrunā gan radiostacijas amerikāņu pārvaldnieku izstrādātajām vadlīnijām, gan arī Padomju Savienības nomenklatūras darbinieku uzskatiem, tomēr tieši Rolfa Ekmaņa latviešu redakcijas vadības laikā tika nodibināts šīs radiostacijas birojs Rīgā, Elizabetes un Valdemāra ielas stūrī - pirmā šāda iestāde bijušajā PSRS teritorijā.</p> <p>Literārajās aprindās Rolfa Ekmaņa vārds visplašāk ir pazīstams saistībā ar viņa ilggadējo un pašreizējā darbību žurnāla “Jaunā Gaita” redakcijā, kurā darbojies vairāk nekā 50 gadus, un kuras vadību sabiedriskā kārtā un bez atlīdzības pārņēmis 20. gs. 90. gadu beigās. Neviennozīmīgi, īpaši trimdas latviešu sabiedrībā, vērtēti viņa mēģinājumi piekļūt Latvijas publikācijām, uzsākot saziņu ar radošajiem darbiniekiem Latvijā. Par šo darbību nereti izpelnījies asu kritiku un nosodījumu, kas tika interpretēti kā Padomju latviešu literatūras propaganda. Tomēr literatūrzinātnieku, politisko un kultūras pētnieku vidū kā Latvijā, tā ārvalstīs Rolfa Ekmaņa profesionālā darbība novērtēta ne tikai ar pārpublicēšanas un citēšanas biežumu, bet arī ar kursu un referātu lasīšanu dažādās zinātniskās konferencēs un simpozijos Amerikas Savienotajās Valstīs, Zviedrijā, Šveicē, Vācijā u.c.</p>
8.	Apraksta vienības arhīviskā vēsture	Dokumenti veidojušies un uzkrāti Rolfa Ekmaņa profesionālās un sabiedriskās darbības laikā.
9.	Iegūšanas avots	2022. gada 21. februāra dāvinājuma līgums Nr. 7, Sarma Muižniece-Liepiņa.

10.	Informācijas joma un saturs	Fonda saturu veido Rolfā Ekmaņa biogrāfiskie dokumenti; radošās darbības dokumenti – raksti dažādiem izdevumiem par Vizmu Belševicu, Annu Brigaderi, Aspaziju, politiska satura publikācijas latviešu un angļu valodā, “Radio Brīvā Eiropa/Radio Brīvība” raidījumu teksti, personiskas piezīmes; sarakstes dokumenti ar literātiem Margaritu Ausalu, Uldi Bērziņu, Uldi Ģērmani u.c., ar dažādām valsts institūcijām, sabiedriskajām organizācijām un izdevniecībām latviešu un angļu valodā; sakrātie dokumenti – ārvalstīs izdotie informatīvie materiāli par Latviju un padomju okupāciju, Latvijas PEN centra izdevumi, fotogrāfijas, video un audio dokumenti, tai skaitā intervijas, ar tādām personībām kā Bruno Kalniņš, Uldis Grasis, Jānis Peters, Eduards Berklavs u.c.
11.	Informācija par izvērtēšanu, glabāšanas termiņu noteikšanu un iznīcināšanu	2004., 2006., 2007. un 2024. g. tika veikta dokumentu izvērtēšana un aprakstīšana. Dokumenti saņemti labā stāvoklī, daļēji sakārtotā veidā. Noteikts pastāvīgs glabāšanas termiņš.
12.	Sistematizācija	2004., 2006., 2007. un 2024. g. veikta dokumentu sistematizācija 4 sērijās un 6 apakšsērijās pēc dokumentu veidiem. Sēriju ietvaros glabājamās vienības kārtotas hronoloģiski un tematiski. 3. sērija galvenokārt kārtota alfabēta secībā.
13.	Pieejamības nosacījumi	Bez ierobežojumiem.
14.	Dokumentu valoda	Pamatvaloda – latviešu, daļa dokumentu angļu, krievu, vācu valodā.

15.	Meklēšanas līdzekļi	<p>Arhīviskais apraksts LV_LNA_LVA_F 2470 Ekmanis Rolfs (1929-2017), literatūrzinātnieks, žurnāla “Jaunā Gaita” galvenais redaktors (ASV). Vairāklīmeņu arhīviskā apraksta shēma. F 2470 Vēsturiskā izziņa. Uzskaites saraksti: 1-v par 1958. - 1995. gadu, 1-v (turpinājums) par 1956. - 2005. gadu, 1-v (papildinājums) par 1959. - 2005. gadu, 1-v (papildinājums) par 1949. - 2009. gadu, 2-v par 1997. - 2006. gadu, 3-v par 1987. - 2000. gadu, 4-v par 1950. - 2000.gadu. Birutas Kalējas-Abulas intervija ar Rolfu Ekmani. // Ausekļieši no pašobelēm pasaules tālēs. – Kalamazū, ASV: Ausekļieši, 2004. – 113.-128.lpp. LU Literatūras, folkloras un mākslas institūta veidotā literatūras nozares virtuālā datubāze literatura.lv. Pieejams: https://www.literatura.lv/personas/rolfs-ekmanis (skatīts 27.08.2024.) Humanitāro un mākslas zinātņu digitālā platforma HUMMA. Pieejams: https://humma.lv/lv/person/871707/Rolfs-Ekmanis (skatīts 27.08.2024.) Latvijas Zinātņu Akadēmijas ārzemju loceklis Rolfs Ekmanis. // LZA Vēstis. – 2017. – 71. sējums 1. numurs. Pieejams: http://archive.lza.lv/LZA_VestisA/71_1/10_Rolfs_Ekmanis.pdf (skatīts 27.08.2024.) Bērsone, Ilgonis. Latviešu kultūras vēstnesis pasaulē – Rolfs Ekmanis. // Laiks. – 07.-13.03.2009. Pieejams: http://zagarins.net/jg/Bersons/LAIKS_Bersons-par-Ekmani.htm (skatīts 27.08.2024.) PBLA balva Rolfam Ekmanim. Pieejams: https://pbla.lv/par-pbla/pbla-balva/pbla-balva-rolfam-ekmanim/ (skatīts 27.08.2024.)</p>
-----	---------------------	---

Izstrādātājs: Daina Miķelsone

LNA LVA Personu fondu un ārvalstu dokumentu nodaļas galvenā arhīviste

Atzīme par dokumenta saskaņojumu ar Latvijas Nacionālo arhīvu